

Urzednicy skarbowi mogą dokonać kontrolowanego zakupu

Urzednicy skarbowi mogą dokonać nabycia sprawdzajacego, czyli kupić towar lub usługę incognito, aby zweryfikować prawidłowość ewidencjonowania przez podatników sprzedaży w kasie rejestrującej.

Wakacje to czas intensyfikacji takich działań. Muszą liczyć się z nimi prowadzący sklep, uliczny stragan, restaurację, salon fryzjerski itp. To, że administracja skarbową realizuje w tym zakresie założone cele, potwierdziła kontrola NIK.

Cel kontroli

Uprawnionymi do dokonania nabycia sprawdzajacego są pracownicy urzędów skarbowych oraz pracownicy i funkcjonariusze urzędów celno-skarbowych (dalej urzednicy).

Nabycie sprawdzajace polega na nabyciu przez urzednika - bez ujawnienia tożsamości - towaru lub usługi w celu sprawdzenia wywiazywania się przez sprawdzanego z obowiazków wynikajacych z przepisów prawa podatkowego w zakresie ewidencjonowania sprzedaży przy zastosowaniu kasy rejestrujacej oraz wydawania kupujacym paragonów fiskalnych. Wskazuje tak **art. 94k** ustawy o KAS. Sprawdzanym może być podatnik dokonujacy sprzedaży towarów lub usług albo osoba sprzedajaca towar lub usługę w imieniu i na rzecz podatnika.

Urzednik dokonuje nabycia sprawdzajacego w miejscu sprzedaży towarów lub świadczenia usług. Swoje działania wykonuje na podstawie legitymacji służbowej oraz stałego upoważnienia udzielonego przez naczelnika urzędu skarbowego albo naczelnika urzędu celno-skarbowego. Wydatki na dokonywanie zakupów w ramach nabycia sprawdzajacego są pokrywane z funduszu nabycia sprawdzajacego. Sprawdzajacy dysponuje przyznanymi mu środkami przy pomocy służbowej karty płatniczej. Jego bezpośredni przełożony określa limit środków funduszu do wykorzystania w zlecanym nabyciu sprawdzajacym. Jednorazowy wydatek nie może przekraczać 2.000 zł.

Wynik sprawdzenia

Niezwłocznie po nabyciu towaru lub usługi urzednik ma obowiazek okazać sprawdzanemu legitymację służbową, poinformować go o dokonaniu nabycia sprawdzajacego oraz pouczyć o jego prawach i obowiazkach. Na żądanie sprawdzanego okazuje również stałe upoważnienie do dokonywania nabycia sprawdzajacego.

Nabycie sprawdzajace kończy się - w zależności od jego efektów - notatką służbową albo protokołem. Odpowiedni dokument sporządzany jest w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Sprawdzany otrzymuje jeden z nich. Notatka służbowa powstaje w razie nieujawnienia uchybień w zakresie ewidencjonowania sprzedaży przy zastosowaniu kasy rejestrujacej lub wydawania paragonów fiskalnych. Protokół musi być sporządzony w przypadkach wskazanych w **art. 94t ust. 1** ustawy o KAS. Spisuje się go m.in. wtedy, gdy stwierdzono nieprawidłowości w zakresie

ewidencjonowania sprzedaży lub wydawania paragonów fiskalnych, nabycie sprawdzające dotyczyło usługi czy sprawdzany odmówił przyjęcia zwracanego towaru.

Towar kupiony w toku nabycia sprawdzającego jest niezwłocznie zwracany sprzedającemu wraz z paragonem fiskalnym (o ile został on wydany). Sprzedający ma obowiązek przyjąć towar i paragon fiskalny, a także oddać uiszczoną przez urzędnika cenę. Są jednak wyjątki. Towar nie podlega zwrotowi, jeżeli z uwagi na jego rodzaj lub szczególne właściwości nie jest możliwa jego ponowna sprzedaż. W takim przypadku towar może być pozostawiony za zgodą sprawdzanego w miejscu jego nabycia. Sprzedający nie musi w takim przypadku oddać kwoty otrzymanej za towar. Ponadto urzędnicy obligatoryjnie odstępują od zwrotu towaru stanowiącego dowód popełnienia przestępstwa, przestępstwa skarbowego, wykroczenia lub wykroczenia skarbowego, podlegającego zatrzymaniu lub dokonaniu zajęcia albo zabezpieczenia na podstawie odrębnych przepisów. Sprawdzany ma obowiązek zwrotu zapłaty otrzymanej za towar zatrzymany przez urzędników. Jeżeli nabycie sprawdzające dotyczy usługi, np. fryzjerskiej, wykonana usługa nie podlega zwrotowi.

Ryzyko grzywny

Sprzedający, który zostanie przyłapany na sprzedaży z pominięciem kasy rejestrującej lub na niewydaniu paragonu fiskalnego, musi liczyć się z grzywną na podstawie **art. 62 § 4 lub § 5** Kodeksu karnego skarbowego.

Uchybienia te - w zależności od ich skali - mogą stanowić przestępstwo skarbowe albo wykroczenie skarbowe. Urzędnik dokonujący nabycia sprawdzającego może na miejscu wystawić mandat karny tylko za czyn zakwalifikowany jako wykroczenie skarbowe. Tryb mandatowy stosuje się, gdy osoba sprawcy i okoliczności popełnienia wykroczenia skarbowego nie budzą wątpliwości, nie zachodzi potrzeba wymierzenia surowszej kary niż grzywna nieprzekraczająca pięciokrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, a sprawca przyjmie mandat karny. Grzywna nałożona mandatem karnym za wykroczenie skarbowe popełnione w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2024 r. może wynieść do 21.500 zł.

Sprawy o wykroczenia skarbowe niepodlegające rozpatrzeniu w trybie mandatowym (także gdy sprawca odmówił przyjęcia mandatu karnego) oraz o przestępstwa skarbowe kierowane są do sądu. Sąd może za wykroczenie skarbowe wymierzyć wyższą grzywnę niż urzędnicy, bo w granicach od 1/10 do dwudziestokrotnej wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Za wykroczenie skarbowe popełnione w drugiej połowie 2024 r. może ona wynieść od 430 zł do 86.000 zł. Dokonanie sprzedaży z pominięciem kasy rejestrującej lub niewydanie paragonu fiskalnego zakwalifikowane jako przestępstwo skarbowe karane jest grzywną od 10 do 180 stawek dziennych. Za taki czyn popełniony w drugiej połowie 2024 r. grozi grzywna od 1.433,30 zł do 10.319.760 zł (stawka dzienna może wynieść od 143,33 zł do 57.332 zł).

Podstawa prawna

Ustawa z dnia 16.11.2016 r. o KAS (Dz. U. z 2023 r. poz. 615 ze zm.)

Ustawa z dnia 10.09.1999 r. - Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2024 r. poz. 628 ze zm.)